

**Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»**

Кафедра соціології та гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з НМРІ

Катерина МИХАЙЛІОВА

«30» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української культури»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань С – Соціальні науки, журналістика, інформація та
 міжнародні відносини

Спеціальність С5 «Соціологія»

Освітня програма «Соціологія управління людським капіталом і органі-
заційними процесами»

2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української культури» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності С5 «Соціологія» та освітньої програми «Соціологія управління людський капіталом і організаційними процесами»

Розробник: доктор. філософ. наук, доцент Корнієнко Світлана Григорівна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології та гуманітарних дисциплін

Протокол від 02 червня 2025 року № 8

Зав. кафедри

Зверко Т. В.

Схвалено радою факультету «Соціальний менеджмент»

Протокол від 16 червня 2025 року № 5

Голова
Зверко Т.В.

1. Опис навчальної дисципліни

«Історія української культури» є однією з провідних навчальних дисциплін соціогуманітарного циклу, оскільки дає змогу ознайомитися з історією культури України, відкрити для молодшої людини цінності минулих поколінь, осмислити сучасні культурні процеси та усвідомити необхідність активного творення культури сучасності. Курс спрямований на формування у майбутніх соціологів загальнокультурного базису, необхідного для засвоєння спеціальних дисциплін, підготовку студентської молоді до орієнтації в сучасному інформаційному просторі та його осмислення як поліфонічного поєднання різноманітних культурних здобутків людства. Водночас дисципліна покликана сприяти міжкультурному взаєморозумінню, продуктивному спілкуванню та співпраці представників різних культур.

Метою вивчення дисципліни є опанування теоретичних засад історії української культури та виявлення евристичного потенціалу культурологічних теорій і концепцій, здатних стати підґрунтям формування світогляду фахівця і громадянина. Навчальна дисципліна орієнтована на засвоєння методологічного інструментарію, необхідного майбутнім соціологам для аналізу соціальних проблем сучасного суспільства, осмислення його сутності, процесуальних характеристик та основних форм суспільної свідомості, а також на розгляд людини як суб'єкта суспільних відносин.

Вивчення дисципліни передбачає формування системи програмних компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів навчальної дисципліни «Історія української культури».

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 14. Здатність усвідомлювати культурне розмаїття суспільств та викликів соціальної взаємодії в міжкультурному контексті та використовувати це у практичній діяльності.

ЗК 15. Здатність інтегрувати у професійну діяльність базові знання у галузі гуманітарних і соціально-поведінкових наук.

Завдання:

1. Визначити місце й роль історії української культури в системі наук про суспільство, а також окреслити призначення прикладних аспектів використання культурологічного знання.

2. Виявити мету, зміст і соціальні характеристики діяльності особистості в сучасному культурному просторі.

3. Сформувати цілісне уявлення про культуру, основні етапи її розвитку та змістове наповнення на сучасному етапі.

4. Визначити методологічний потенціал культурологічних концепцій для розуміння соціальних відносин у сучасному суспільстві.

Очікувані результати навчання:	Методи навчання	Форми оцінювання/ Засоби діагностики результатів навчання*
1. Здатність обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури щодо соціокультурних процесів і явищ (ПР08)	Загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності	1. Виконання практично орієнтованих і проблемних завдань; підготовка усних і письмових повідомлень за тематикою навчальної дисципліни; презентація результатів виконаних завдань з метою перевірки вміння коректно визначати культурологічні поняття та застосовувати сучасні ідеї й теорії культури для пояснення практичних соціокультурних ситуацій. 2. Виконання комплексних ситуаційних завдань і їх презентація з метою перевірки здатності розрізняти основні культурні тенденції розвитку, а також аналізувати сучасні виклики у вимірах національної, регіональної та глобальної соціокультурної політики.
Здатність аналізувати соціальні явища і процеси, системно, використовуючи базові знання у галузі гуманітарних і соціально-поведінкових наук (ПР13).	Дослідницький метод навчання. Проблемний	Виконання здобувачами практично орієнтованих і проблемних завдань, а також презентація результатів їх виконання з метою оцінювання здатності застосовувати аналітичний і методичний

		інструментарій для визначення впливу культури на різні сфери життєдіяльності суспільства.
--	--	---

* Поточна діагностика результатів навчання здійснюється за допомогою наступних методів і форм роботи: виконання здобувачами практично орієнтованих, проблемних завдань; підготовка письмових та усних повідомлень за тематикою навчальної дисципліни; презентації результатів виконаних завдань;

- періодична (обов'язкова) діагностика здійснюється у формі виконання письмових робіт;

- підсумкова діагностика результатів навчання здійснюється у формі іспиту.

Обсяг у кредитах: 4 кредити

Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять	
Форми здобуття освіти	
денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
30	10
Практичні, семінарські	
16	8
Самостійна робота	
74 год.	102 год.
Вид підсумкового контролю	
іспит	іспит

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

Передумови для вивчення дисципліни: «Історія України в контексті всесвітньої історії».

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Виникнення та становлення української культури.

Тема 1. Сутність та особливості культури. Виникнення української культури.

Предмет курсу, його мета та завдання. Організація вивчення курсу. Багатоманітність визначень культури та її основні чинники. Людиномірність поняття „культура”. Культура та суспільство, культура та природа: подібне та відмінне. Порівняльний аналіз понять „культура” та „цивілізація”. Функції культури.

Історико-культурний процес. Історична типологія: культура первісного строю, давньосхідна, антична, середньовічна, ренесансна культура, культура Нового часу, культура XIX і XX ст., культура початку XXI ст. як основні етапи історико-культурного процесу.

Феномен української культури. Особливості українського менталітету та самобутність української культури.

Прадавня культура на теренах України. Трипільська культура. Культура кіммерійців. Скіфська культура. Культура сарматів. Православна доба в культурі України.

Тема 2. Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.

Витоки формування української культури. Географічне і геополітичне становище України–Русі. Вплив Візантії на становлення давньоруської культури. Культура Київської Русі. Цивілізаційно-релігійний вибір Русі за часів Володимира та його відображення в мистецтві Київської Русі. Християнська церква в Київській державі. Релігійний характер культури Київської Русі. Морально-етичні уявлення в Київській Русі.

Архітектура як „застигла поетика” давньоукраїнської культури. „Золоті ворота” в Києві. Крестокупольна конструкція храму. Софійський собор. Тип вежеподібного храму (П’ятницька церква в Чернігові). Дерев’яні культові та побутові споруди. Мозаїка: композиція та технічні прийоми.

Ремесло Київської Русі: зернь, скань, емаль, зброярство.

Писемність та письмова культура на Русі. Просвіта та освіта на Русі. Феномен літопису. „Повість минулих літ”. „Слово о полку Ігоревім”. Духовна література. Усна народна творчість: основні сюжети та герої. Освіта і книжкова справа в українській культурі XIII – першої половини XIV ст. Література. Літописання. Церковно-літературні твори. Світська література. Образотворче мистецтво. Архітектура. Музика. Театр XIII–XIV ст.

Тема 3. Культура України XIV–XVIII ст.

Умови розвитку культури. Особливості духовного життя. Стан освіти і розвиток науки. Освіта. Розповсюдження наукових знань. Книгодрукування в Україні. Розвиток художньої культури. Фольклор. Література. Причини, етапи, прояви, значення соціально-економічного, політичного і духовного піднесення

в Україні початку XVII – кінця XVIII століття. Суперечливий вплив Визвольної війни та Руїни на розвиток української культури.

Відновлення Київської митрополії. Печерський монастир як важливий культурний осередок України. Заснування Києво-Могилянської академії. Культурно-просвітницька діяльність Петра Могили.

Відображення формування національної самосвідомості в козацьких літописах другої половини XVII–XVIII ст.: Літопис Самовидця, „Історія Русів” тощо. Зародження драматургії (Ф. Прокопович). Літературний доробок Г. Сковороди.

Основні риси барочного світогляду. Проблема співвідношення людини і світу як центральна проблема періоду бароко. Співвідношення народної і офіційної культури періоду бароко. Особливості українського та російського бароко. Різновиди українського бароко: „козацьке бароко”, львівське бароко.

Архітектура періоду бароко. Андріївська церква. Будівництво за часів гетьманування Івана Мазепи. Покровський собор у Харкові. Бароко в українському образотворчому мистецтві: портрети й портретні ікони. Народний лубок. Класицизм у міській архітектурі та паркових ансамблях. Українське мистецтво в Росії: І. Мартос, А. Лосенко, Д. Левицький, В. Боровиковський. Золота доба в історії української церковної музики: Д. Бортнянський, М. Березовський, А. Ведель. Студентський аматорський театр і ляльковий вертеп.

Змістовий модуль 2. Культура України доби Відродження.

Тема 4. Українська культура XIX – початку XX ст.

Сутність національно-культурного Відродження в Україні XIX – початку XX століття. Соціально-політичне становище українських земель. Вплив соціальних реформ середини XIX століття в Росії та Австро-Угорщині на подальший розвиток української культури.

Формування ідеології національно-культурного Відродження у Кирило-Мефодієвському братстві. Микола Костомаров, Тарас Шевченко. Просвітницька діяльність П. Куліша та М. Драгоманова. Культурно-освітні товариства, діяльність „Просвіти”. Особливості національно-культурного Відродження в Галичині. Михайло Грушевський та його концепція України–Русі.

Розвиток науки та освіти в Україні за часів національно-культурного Відродження XIX – початку XX століття. Класична українська література. Романтично-реалістичні тенденції в українській літературі першої половини XIX ст. (І. Котляревський, М. Гоголь, Т. Шевченко). Піднесення реалізму в українській літературі 70–90-х років XIX століття. Переплетіння реалістичних та модерністських тенденцій в українській літературі на зламі епох (І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, С. Руданський, Л. Українка, В. Винниченко).

Реалізм у живопису (В. Тропінін) та скульптурі (Л. Позен). Діяльність Товариства пересувних виставок. І. Рєпін. Аматорський і професійний театр. І. Карпенко-Карий.

Тема 5. Культура Слобідської України XVII–XIX ст.

Історичні умови формування культури Слобожанщини. Звичаї слобожан. Слобідська ментальність. Церковні братства, мандрівні вчителі. Харківський

колегіум як центр освіти на Слобідській Україні. Українське національне відродження в Харкові у ХІХ столітті. Заснування Харківського університету. Міське будівництво та архітектура: діяльність П. Ярославського, О. М. Бекетова. Покровський собор (ХVІІ ст.), Успенський собор (ХVІІІ ст.) як пам'ятки архітектури. Підземний Харків. Класицизм та модерн в архітектурі Харкова кінця ХІХ – початку ХХ століття. Конструктивістська архітектура ХХ століття. Культурне будівництво в Харкові періоду „столичності”. Традиції освіти на Слобожанщині. Видатна плеяда науковців. Розвиток театрального мистецтва. Діяльність Г. Ф. Квітки-Основ'яненка, М. С. Щепкіна. Драматичний театр, „Березіль” і творчість Л. Курбаса в Харкові. Харківський художній музей. Соціокультурні трансформації 1990-х років: новий зліт чи занепад?

Тема 6. Культура України ХХ – початку ХХІ ст.

Соціально-економічні і політичні умови та основні періоди розвитку української культури у ХХ столітті. Літературна творчість „дореволюційних класиків”: О. Кобилянської, В. Стефаника, В. Винниченка. Модерністські мистецькі асоціації 10–20-х років ХХ століття. Боротьба революційно-романтичної та модерністської течій в українській літературі середини 20 – початку 30-х рр. Микола Хвильовий. «Розстріляне Відродження» 20–30-х років ХХ ст. Український варіант культури соціалістичного реалізму, її досягнення та обмеженість.

Покоління письменників 1930–1950-х років. Драматургія Олександра Корнійчука. Піднесення літературної творчості М. Стельмаха в 1950-ті роки. Хрущовська «відлига» в українській культурі. Покоління літераторів-«шестидесятників». «Живі класики»: І. Драч, Ю. Мушкетик. Культура періоду «застою» та «білих плям» в історії України радянського періоду (В. Яворівський, Ю. Щербак, Б. Олійник, І. Драч, П. Мовчан). Нові імена в письменництві.

Упровадження модерних методів та форм в український театр. Л. Курбас.

Виникнення і розвиток українського кінематографа. Творчість О. Довженка – найвище досягнення українського кіно. Кінематограф у 1970-ті роки (С. Параджанов).

Прояви неокласицизму та модернізму в архітектурі. Сталінський «монументалізм». Імпресіонізм в українській скульптурній практиці, тенденція до монументалізації образів, символізму та метафоризації (В. Кричевський, О. Курилас, М. Сосенко). Діяльність музичних товариств, українське музичне життя за радянських часів. Живопис «соціалістичного реалізму» (Т. Яблонська).

Демократичні та консервативні тенденції в сучасному культурному розвитку. Проблема інтеграції української культури до європейського культурного простору. Тенденції літературного розвитку в 1990-ті роки. Новітні літературні об'єднання («Нова дегенерація», «Червона фіра» та ін.).

Напрямки розвитку образотворчого мистецтва в Україні. Український сучасний театр у пошуках глядача: знахідки та втрати. Сучасна українська музична культура. Субкультура молоді України. Феномен клубної культури в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Виникнення та становлення української культури												
Тема 1. Сутність та особливості культури. Виникнення культури.	14	4	2			8	21	2	2			17
Тема 2. Еволюція уявлень про людину і людство в історії філософії.	18	6	2			10	21	2	1			18
Тема 3. Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.	28	6	4			18	21	2	1			18
Разом за змістовим модулем 1	60	16	8			36	63	6	4			53
Змістовий модуль 2. Культура України доби Відродження												
Тема 4. Українська культура XIX – початку XX ст.	22	4	4			14	20	1	2			17
Тема 5. Культура Слобідської України XVII–XIX ст.	18	6	2			10	17	2	-			15
Тема 6. Культура України XX – початку XXI ст.	20	4	2			14	20	1	2			17
Разом за змістовим модулем 2	60	14	8			38	57	4	4			49
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	30	16	-	-	74	120	10	8	-	-	102

4. Теми семінарських/практичних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми здобуття освіти)	
		очна	заочна
Змістовий модуль 1. Виникнення та становлення української культури.			
1	Сутність та особливості культури. Виникнення української культури.	2	2
2	Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.	2	1
3	Культура України XIV–XVIII ст.	4	1
Змістовий модуль 2. Культура України доби Відродження.			
4	Українська культура XIX – початку XX ст.	4	2
5	Культура Слобідської України XVII–XIX ст.	2	
6	Культура України XX – початку XXI ст.	2	2
Разом		16	8

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми здобуття освіти)	
		очна	заочна
1.	Сутність та особливості культури. Виникнення української культури.	8	17
2.	Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.	10	18
3.	Культура України XIV–XVIII ст.	18	18
4.	Культура України доби Відродження	14	17
5.	Культура Слобідської України XVII–XIX ст.	10	15
6.	Культура України XX – початку XXI ст.	14	17
Разом		74	102

(6) Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) не передбачено у змісті освітньої компоненти.

7. Методи навчання

Лекції та практичні заняття проводяться з використанням наступних методів навчання:

- загальнонаукові методи пізнання;
- проблемний;
- дослідницький

та супроводжуються мультимедійними презентаціями.

Під час семінарських занять у навчальному процесі використовуються наступні методи: дискусії, конференції, розв'язання проблемних, практично орієнтованих завдань.

При організації самостійної роботи перевага надається опрацюванню наукової літератури, розв'язанню практичних завдань, підготовці доповіді із подальшим публічним виступом у групі.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни проводиться за такими формами:

а) *під час семінарських занять*:

- опитування (усне, письмове), участь у дискусіях;
- оцінка практичних завдань під час заняття;

б) *за результатами виконання завдань самостійного опрацювання*:

- оцінка виконання домашніх завдань;
- презентація виконаних завдань;
- обговорення матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого питання.

Підсумковий контроль має за мету перевірити та оцінити сформованість систпрограмих компетентностей і досягнення визначених результатів навчання в обсязі вимог освітньої програми. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

9. Критерії оцінювання результатів навчання

Робота на лекційному занятті оцінюється максимально в 1 бал. Оскільки всі лекції з даної навчальної дисципліни мають проблемно-дискусійний характер, максимальну кількість балів отримують ті здобувачі, які постійно включені в обговоренні матеріалу. Ті з них, які включаються у дискусію несистематично, отримують середню кількість балів 0,5. Здобувачі, які не беруть участі в обговоренні, але демонструють уважність і не відволікаються від ходу заняття, отримують 0,3 бали.

Робота на семінарському занятті оцінюється максимально у 3 бали:

- по-перше, виходячи з того, чи проводив здобувач самостійну роботу для підготовки до цього заняття (опрацювання наукових та інших інформаційних джерел для підготовки повідомлень, групових проєктів тощо);
- по-друге, виходячи з якості виконаної роботи;
- по-третє, за результатами участі у перебігу семінарського заняття (якість відповідей на поточні запитання викладача, активність у обговоренні тематичних повідомлень та результатів групових проєктів тощо).

Здобувач отримує 3 бали, якщо він:

- а) вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою та якісно презентує свої наукові/інформаційні здобутки у вигляді повідомлення;

б) вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою навчальної дисципліни, бере активну участь у дискусіях, виконанні ситуативних завдань та розв'язанні проблемних ситуацій, розгорнуто й обґрунтовано відповідає на поточні запитання викладача.

Здобувач отримує 2 бали, якщо він:

не виконував у повному обсязі попередню самостійну роботу для підготовки до семінарського заняття, але під час заняття виявляє максимальну активність, бере участь у дискусіях, у виконанні ситуативних завдань та розв'язанні проблемних ситуацій, розгорнуто й обґрунтовано відповідає на поточні запитання викладача.

Здобувач отримує 1 бал, якщо він:

не виконував попередню самостійну роботу для підготовки до семінарського заняття, його відповіді на запитання не віддзеркалюють власної думки, не містять критичного компоненту, втім є достатньо обґрунтованими.

Іспит відбувається в усній формі і передбачає відповіді на три проблемно орієнтовані питання. Здобувач отримує від 26 до 30 балів, якщо відповіді на питання є самостійними, розгорнутими, віддзеркалюють власну думку. Здобувач вільно оперує понятійним апаратом, обґрунтовано відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора (якщо такі виникають), впевнено демонструє навички критичного мислення і здатність використання отриманих знань на практиці.

Здобувач отримує від 21 до 25 балів, якщо відповіді на запитання є самостійними, розгорнутими, віддзеркалюють власну думку. Здобувач вільно оперує понятійним апаратом, утім проявляє невпевненість у відповідях на уточнювальні запитання екзаменатора (якщо такі виникають), невпевнено демонструє здатність використання отриманих знань на практиці та/або не демонструє навички критичного мислення.

Здобувач отримує від 16 до 20 балів, якщо відповіді на запитання є самостійними, достатньо розгорнутими, віддзеркалюють власну думку. Здобувач у цілому оперує понятійним апаратом і відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора на достатньому рівні. Втім недостатньо демонструє (або не демонструє) здатність використання отриманих знань на практиці та/або навички критичного мислення.

Здобувач отримує від 11 до 15 балів, якщо відповіді на запитання є самостійними і достатньо розгорнутими, втім не віддзеркалюють власної думки. Здобувач у цілому оперує понятійним апаратом, утім невпевнено відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора, слабо демонструє (або не демонструє) здатність використання отриманих знань на практиці та/або навички критичного мислення.

Здобувач не склав іспит, якщо він отримав менше, ніж 11 балів, не дав жодної розгорнутої і обґрунтованої на достатньому рівні відповіді на питання екзаменаційного білета, не оперує понятійним апаратом, не відповідає або некоректно відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора, не демонструє здатність використання отриманих знань на практиці та/або навички критичного мислення.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за результатами поточного контролю, складає 70 .

Здобувач допускається до складання іспиту за умови отримання мінімальної кількості балів – 30, що забезпечує допуск до проходження підсумкового контролю.

Загальний рейтинг здобувача за навчальною дисципліною визначається шляхом додавання балів, отриманих за результатами підсумкового контролю (складання іспиту), до балів, отриманих за результатами поточного контролю.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Вид контролю	Кількість балів
Поточний контроль:	
робота на лекційному занятті	1 бал за одне заняття
робота на семінарському занятті	3 бали за одне заняття
письмове опитування	5 балів за роботу
виконання завдань з самостійної роботи	3 бали за роботу
<i>Разом за поточний контроль</i>	Максимум 70 балів
Підсумковий контроль:	
Відповіді на екзаменаційні питання	30
<i>Разом за підсумковий контроль</i>	Максимум 100 балів

Поточний контроль						Разом поточний контроль	Підсумковий контроль	Разом
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	70	30	100
8	12	18	12	8	12			

Шкала оцінювання

Характеристика критеріїв оцінювання	За чотирьохрівневою шкалою	Кількість балів
Глибоке знання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни, основних наукових концепцій та культурологічних теорій, розуміння історії та закономірностей розвитку культурних процесів; вільне володіння категоріальним апаратом. Сформовані на високому рівні здатність аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи методологічний потенціал культурологічних концепцій для розуміння соціальних процесів, культурного різноманіття; здатність обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури щодо соціокультурних процесів і явищ.	Відмінно	90–100

Добре знання теоретичного матеріалу, розуміння сутності соціокультурних процесів, знання актуальних проблем історії розвитку культури, сформованість навичок самостійного аналізу цих проблем, впевнене володіння категоріальним апаратом курсу. Сформовані на достатньо високому здатність аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи методологічний потенціал культурологічних концепцій для розуміння соціальних процесів, культурного різноманіття; здатність обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури щодо соціокультурних процесів і явищ.	Добре	70–89
Задовільні знання теоретичного матеріалу і основних проблем курсу, розуміння сутності культурних процесів, знання актуальних проблем історії розвитку культури. Недостатньо сформована здатність аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи методологічний потенціал культурологічних концепцій для розуміння соціальних процесів, культурного різноманіття; самостійно формулювати аргументовані висновки та інтерпретації, застосовуючи адекватний понятійно-категоріальний апарат.	Задовільно	50–69
Фрагментарне знання програмного матеріалу, проблем і категорій курсу; невміння здійснювати аналіз соціокультурних процесів і явищ на основі результатів теоретичних та емпіричних досліджень, інтегруючи базові знання у галузі гуманітарних і соціально-поведінкових наук, самостійно формулювати аргументовані висновки. Можливість перескладання іспиту.	Незадовільно	25–49
Незадовільне знання значної частини програмного матеріалу, проблем і категорій курсу, відсутність розуміння сутності соціокультурного процесу, неспроможність аналізувати соціальні явища і процеси системно, робити самостійні висновки, використовуючи відповідний понятійний апарат Обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни.	Незадовільно	0–24

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Андрусів С. М. (2021). Українська культура: ідентичність, пам'ять, символи. Львів : Літопис, 256 с.
2. Букач В. М. (2021). Історія української культури : методичні рекомендації до самостійної роботи. Одеса : ПНПУ, 120 с.
3. Величко О. Б., Розовик О. Д. (2023). Історія України та української культури : навчальний посібник. Київ : МЕДПРИНТ, 192 с.
4. Гнатюк О. (2022). Прощання з імперією: українські дискусії про ідентичність. Київ : Критика, 288 с.
5. Гундорова Т. (2021). Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми. Київ : Критика, 304 с.
6. Довжук І. В. (2023). Історія культури України : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Переяслав : Видавництво КСВ, 636 с.
7. Качкан В. А., Величко О. Б., Божко Н. М. та ін. (2021). Історія української культури : підручник. 4-те вид. Київ : ВСВ «Медицина», 368 с.
8. Левчук Л. Т., Панченко В. І., Шинкаренко О. М. (2021). Історія світової культури : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 400 с.
9. Моклиця М. В. (2023). Українська культура XX – початку XXI століття: тексти і контексти. Луцьк : Вежа-Друк, 320 с.
10. Наливайко С. Д. (2022). Культурна традиція та національна ідентичність українців. Київ : Інститут культурології НАМ України, 240 с.
11. Оніщенко О. І. (2024). Історія та теорія художньої творчості : навчальний посібник. Київ : Ліга-К, 284 с.

Додаткова

1. Гомілко О. Є., Пролеєв С. В. (ред.) (2021). Культура в умовах війни та миру. Київ : Дух і Літера, 312 с.
- Грицак Я. (2022). Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 368 с.
2. Забужко О. (2022). Планета Полин. Харків : Vivat, 416 с.
3. Кононенко О. (2023). Українська міфологія. Фольклор, казки, звичаї, обряди. Київ : Фоліо, 544 с.
4. Корнієнко С. Г., Давидяк В. (2025). Медійний проєкт «Земля без кордонів» як виклик соціальній і культурній ідентичності. *Humanities Studies*. Вип. 22 (99). С. 49–56.
5. Корнієнко С. Г. (2024). Медійні інтерпретації, етична оптика концептуалізації проєкту «Земля без кордонів». *Освітній дискурс*. Вип. 50 (7–9). С. 28–34.
6. Корнієнко С. Г. (2024). Земля у добу глобалізації: до проблеми відкритості – закритості кордонів. *Humanities Studies*. Вип. 20 (97). С. 64–70.
7. Курков А., Пучков А., Раффенспергер К., Клочко Д., Яременко М., Бурлака В., Соловійов О. (2024). Скарби України: культурна спадщина нації. Київ : ArtHuss, 256 с.
8. Лютий Т. В. (2023). Культура і травма. Київ : Темпора, 256 с.

9. Павлишин М. (2021). Канон та ідентичність: українська культура у пост-колоніальній перспективі. Київ : Критика, 288 с.
10. Рябчук М. (2023). Долання амбівалентності: культура, ідентичність, політика. Київ : Дух і Літера, 304 с.
11. Українська культура в контексті національного гуманітарного дискурсу та сучасних європейських студій / за ред. Г. Скрипник. (2021). Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 232 с.